

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, 15 listopada 2017 r.

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.613.12.2017.MKS

**Pan
Podinsp. Zbigniew Raczak
Komendant Miejski Policji we
Wrocławiu
ul. Podwale 31-33
50-040 Wrocław**

Rzecznik Praw Obywatelskich z urzędu podjął sprawę dotyczącą zgromadzeń publicznych odbywanych w dniu 11 listopada 2017 r. z okazji Święta Niepodległości we Wrocławiu. Z informacji jakie docierają do Rzecznika wynika, że podejmowane podczas tych zgromadzeń działania policji budzą wątpliwości odnośnie do tego, czy były adekwatne i wystarczające z punktu widzenia standardów konstytucyjnych i międzynarodowych dotyczących zgromadzeń publicznych.

Niektóre z działań podejmowanych przez policję były przedmiotem dyskusji podczas posiedzenia Senackiego Zespołu Monitorowania Praworządności w dniu 13 listopada 2017 r. w którym uczestniczył również Rzecznik Praw Obywatelskich. Posiedzenie Zespołu związane było z naruszeniem praw człowieka podczas manifestacji i zgromadzeń organizowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Sygnały związane z niewłaściwym działaniem policji w dniu 11 listopada 2017 r. m.in. w Warszawie i we Wrocławiu zgłaszane były zarówno przez uczestników manifestacji, jak i organizacje pozarządowe monitorujące te zgromadzenia.

W odniesieniu do zgromadzeń odbywanych we Wrocławiu wskazywano na niewłaściwe zabezpieczenie zgromadzeń przez policję i agresywne zachowanie uczestników Marszu Narodowego Odrodzenia wobec uczestników pokojowej kontrmanifestacji, a także na używanie przez uczestników Marszu materiałów pirotechnicznych. Jak ponadto wynika z informacji prasowych „podczas wrocławskiego marszu narodowców kobieta, która

próbowała zablokować przejście manifestujących, została trafiona odpaloną racą w głowę. Ranna trafiła do szpitala”. Z informacji medialnych wynikało także, że policja usunęła uczestników zgromadzenia, w trakcie przepychanek jedna z kobiet została opluta. Inna uderzona w głowę i twarz odpaloną racą. Spaliło jej włosy, osmalilo policzek. Doznała obrażeń głowy. Pogotowie zabrało ją do szpitala”. Media relacjonują także, że „narodowcom trzy razy udało się podejść do pokojowej blokady we Wrocławiu. Ukradli flagi, pobili protestujących, rzucali race, puszki i butelki”. Wskazano również na to, że wznoszono podczas marszu okrzyki/przemówienia, których treść mogła stanowić przestępstwa z art. 119 oraz 256 Kodeksu karnego¹. Z informacji medialnych wynika także, że policja usunęła uczestników kontrmanifestacji stawiając im zarzuty naruszenia art. 52 kw².

Mając powyższe działania policji na uwadze, należy podkreślić, że art. 57 Konstytucji RP gwarantuje każdemu wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich. Konstytucja RP gwarantuje zatem prawo do zorganizowania spontanicznej kontrmanifestacji. Jak wskazywał ETPCz w wyroku w sprawie *Platform „Ärzte für das Leben” przeciwko Austrii*, uczestnicy kontrdemonstracji mają prawo wyrażać swoją niezgodę z demonstrantami. **Państwo ma więc obowiązek ochrony prawa do zgromadzania się obu demonstrujących grup i poszukiwania środków najmniej restrykcyjnych, które co do zasady umożliwiłyby odbycie obu demonstracji.** Na policji ciąży zatem obowiązek zabezpieczenia każdej demonstracji, tak aby w jej trakcie nie doszło do jakichkolwiek aktów przemocy³. Należy jednak podkreślić, że ochronie konstytucyjnej i międzynarodowej podlegają jedynie pokojowe manifestacje.

W związku z powyższym, działając z upoważnienia Rzecznika na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2017 r., poz. 958) uprzejmie proszę Pana Komendanta o przedstawienie Rzecznikowi szczegółowych informacji dotyczących działań policji we Wrocławiu odnoszących się do

---

¹ „Bądźcie bezlitośni i radykalni w walce ze złem i talmudyzmem. W was jest nadzieja. My jesteśmy Polską niepodległą. Jesteśmy na wojnie dobra ze złem. Wygramy! Żadna żydowska i marksistowska choroba nam tego nie zabroni. Nasi okupacji chcą nas zniszczyć. Młodzież faszeryją homotolerancją. A w Niemczech zalegalizowali trzecią pleć. Chcą zalegalizować pedofilię. Nie pozwolimy na to!” <http://wroclaw.wyborcza.pl/wroclaw/7,35771,22632327,11-listopada-we-wroclawiu-narodowcy-maszeruja-przez-miasto.html>

²<https://www.tvn24.pl/wroclaw,44/wroclaw-chciala-zablokowac-marsz-narodowcow-zostala-uderzona-raca,789723.html>

³ wyrok z 21 czerwca 1988 r., skarga nr 10126/82; zob. również wyrok w sprawie *Djavit An przeciwko Turcji*, wyrok z 20 lutego 2003 r., skarga nr 20652/92

wskazanych zdarzeń. W szczególności będę wdzięczny za przedstawienie danych dotyczących następujących okoliczności:

- czy policja podjęła w trakcie marszu działania wobec osób, których zachowanie (wznoszenie okrzyków, używanie materiałów pirotechnicznych) mogło stanowić przestępstwo lub wykroczenie, tj. działania takie jak: wylegitymowanie, zatrzymanie, nałożenie grzywny w drodze mandatu karnego, podjęcie innych czynności w sprawie o wykroczenie lub przestępstwo i ewentualnie, jaki jest stan tych postępowań;

- czy działania mające na celu identyfikację i przeprowadzenie stosownych postępowań zostały podjęte przez policję po zakończeniu Marszu, ewentualnie ile jest takich postępowań i wobec ilu osób są prowadzone, jaki jest stan tych postępowań;

- jakie czynności podjęli policjanci w celu zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom kontrmanifestacji, którzy prezentowali hasła antyfaszystowskie i przeciwko którym skierowane zostały agresywne zachowania uczestników Marszu;

- czy policja rozważała rozwiązanie zgromadzenia.

[*Mirosław Wróblewski*]